

Stowarzyszenie Miłośników Żubrów

ul. Ciszewskiego 8 pok. 42, 02-786 Warszawa

tel. (022) 593 65 80

www.smz.waw.pl

e-mail: smz@smz.waw.pl

Warszawa, 2 stycznia 2008 roku

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI SMŻ W 2007 ROKU

Miniony rok pozwolił nam na rozwój i wzmożenie różnych działań w określonych statutem ramach. W poczet członków przyjęte zostały 24 nowe osoby, z czego 3 osoby jako członkowie wspierający. Ze smutkiem pożegnaliśmy Prof. dr hab. Zdzisława Pucka, wspaniałego znawcę żubrów i wieloletniego przewodniczącego Grupy Specjalistów działającej przy IUCN.

Obecnie Stowarzyszenie Miłośników Żubrów liczy 101 członków.

W 2007 roku zapoczątkowaliśmy i uczestniczyliśmy w następujących inicjatywach:

1) Program edukacyjny

W ostatniej fazie tworzenia jest płyta edukacyjna dla uczniów gimnazjów. Pierwsza część prezentuje historię gatunku w formie animowanego filmu, począwszy od X w., kiedy żubry licznie zamieszkiwały puszcze Europy, przez XIX i XX w., kiedy to gatunek niemal wyginął, po czasy obecne, w których sytuacja żubra, mimo poprawy, wymaga nadal wielu działań. Kolejna część przedstawia żubry w zagrodzie. Pozwala poznać dymorfizm płciowy żubrów i pokazuje krótkie filmiki z wybranymi grupami wiekowymi żubrów. Następnym etapem jest wizyta u „specjalistów”. Weterynarz, biolog, ekolog i geograf przybliżają anatomię, morfologię i behavior gatunku, wprowadzają uczniów w zagadnienia restytucji, reintrodukcji oraz ochrony czynnej gatunków, a także prezentują obecne rozmieszczenie żubrów w Polsce i na świecie. Kolejną częścią będą zawody sportowe, w których chłopiec będzie próbował swych sił w różnych konkurencjach, mając za przeciwnika żubra. Pozwoli to przedstawić sposób poruszania się i możliwości żubrów. Na zakończenie uczeń będzie rozwiązywał quiz z prostymi pytaniami dotyczącymi przedstawionych w całej prezentacji zagadnień. Do prezentacji dodana zostanie ścieżka dźwiękowa, a niektóre teksty czytane będą przez lektora, by uatrakcyjnić oglądanie płyty w domowym zaciszu.

Program edukacyjny jest sponsorowany przez Bank PeKaO S.A. Stowarzyszenie stara się także o dotację z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na stworzenie dołączanej do płyty broszury i „żubrowych” gadżetów.

2) Ekspertyza dla Ministerstwa Środowiska

15 listopada zakończyliśmy pierwszy etap wykonywanej na zamówienie Ministerstwa Środowiska ekspertyzy pt. „Opracowanie szczegółowych zasad prowadzenia hodowli restytucyjnej żubrów niezbędnych do wdrożenia „Strategii ochrony żubra w Polsce”. W opracowaniu bierze udział 13 członków Stowarzyszenia.

Pierwszy etap obejmował następujące zagadnienia:

- zasady tworzenia i prowadzenia prywatnych hodowli żubrów,
- zasady przekazywania żubrów do hodowli w kraju i zagranicą,
- opracowanie projektu strony internetowej o hodowli restytucyjnej żubra z uwzględnieniem roli Księgi Rodowodowej Żubrów.

Zakończenie prac związanych z ekspertyzą planowane jest na czerwiec 2008. Materialnym jej efektem będzie poradnik utrzymywania żubrów w niewoli.

- 3) Jedną z niezwykle ważnych inicjatyw, wspieranych przez SMŻ, było rozpoczęcie prac związanych z uruchomieniem biura doradczego dla hodowców żubrów, ze względu na udział ośrodków z wielu krajów, funkcjonujące pod angielską nazwą European Bison Advisory Center (EBAC). Głównym zadaniem EBAC jest objęcie wszystkich żubrów z ośrodków zamkniętych skoordynowanym programem hodowli, doradztwo w zakresie wymiany żubrów pomiędzy ośrodkami i doboru zwierząt do kojarzeń w oparciu o analizy rodowodowe, by jak najefektywniej chronić zmienność genetyczną gatunku.

Strona internetowa biura (<http://ebac.sggw.pl>) prezentuje aktualne dane o żubrach w poszczególnych hodowlach, bazę publikacji dotyczących żubra i bizona oraz inne ciekawe informacje na temat gatunku. Organizatorem European Bison Advisory Center jest Bison Specialist Group SSC/IUCN, a Stowarzyszenie zajmuje się pozyskiwaniem funduszy na jego funkcjonowanie.

- 4) W 2007 roku odbyło się 9 spotkań „Dookoła żubra”, na których można posłuchać i porozmawiać o żubrze. Spotkania te są otwarte dla wszystkich członków i sympatyków SMŻ i organizowane są w każdy pierwszy wtorek miesiąca.
- 9 stycznia mieliśmy przyjemność obejrzeć fragment ogromnej kolekcji zdjęć żubrów wykonanych przez Pana Janusza Sochackiego. Autor opatrzył pokaz osobistym komentarzem na temat okoliczności powstania każdego ze zdjęć. Następnie wysłuchaliśmy wykładu dr Zuzy Nowak na temat możliwości zsekwencjonowania genomu żubra.
 - 6 lutego gościliśmy Pana Tadeusza Natkańskiego, wieloletniego kierownika Ośrodka Hodowli Żubrów w Smardzewicach. Gość opowiedział wiele ciekawych historii z czasów rozwoju Ośrodka, a tłem były zdjęcia z OHŻ Smardzewice.
 - 6 marca mgr inż. Beata Grzegorzółka opowiadała o tworzeniu wolnych stad żubrów w Polsce. Ciekawy wykład wywołał dyskusję na temat rozdzielności hodowli dwóch linii i przyszłości wolnych populacji żubrów.
 - 3 kwietnia dr Wojciech Bielecki opowiadał o trapiącym populację białowieskich żubrów nekrotycznym zapaleniu napletka (*balanoposthitis*). Następnie gość z Francji, pan Emmanuel Schutz, przedstawił projekt reintrodukcji żubra w swojej ojczyźnie.
 - 8 maja Wanda Olech opowiedziała o wrażeniach z odwiedzin różnych hodowli żubrów za granicą. Mieliśmy możliwość posłuchać o ogrodzie zoologicznym typu safari w Ebeltoft w Danii, planowanej hodowli żubrów na terenie bazy wojskowej pełnej nieużywanych bunkrów w północnych Niemczech, 30-letniej hodowli nizinnej linii w Lelystad w Holandii i na końcu o Zoo w Amsterdamie, jednym z pierwszych miejsc restytucji.
 - Kolejne, czerwcowe spotkanie odbyło się w siedzibie Instytutu Parazytologii PAN przy ul. Twardej. Wygłoszone zostały 3 referaty – pierwszy, który dotyczył historii wyginięcia i restytucji gatunku, przedstawiła Kasia Hajduk, studentka biotechnologii SGGW. Dwa kolejne referaty, wygłoszone przez Panią dr Bożenę Moskwę i Pana dr Jacka Lachowicza z Instytutu, dotyczyły odpowiednio pierwotniaka *Neospora*

caninum i nicienia *Ashworthius sidemi*. Wykłady wywołały dyskusję na temat intensywności występowania pasożytów w stadach żubrów i sposobów na poprawę sytuacji.

- 3 lipca gość z Hiszpanii, pan Fernando Moran, opowiadał o swoich planach założenia zagrody hodowlanej żubrów na północy Hiszpanii.
 - Po wakacyjnej przerwie, 6 listopada, dwaj studenci zootechniki, Łukasz Chojnowski i Łukasz Poławski, opowiadali o swoich praktykach studenckich. Opowieść pod tytułem „Sen nocy letniej – żubr, kukurydza i aronia” przybliżyła historię, obecne badania i plany dotyczące zachodniopomorskiego stada żubrów.
 - 4 grudnia mieliśmy przyjemność wysłuchać Pana Profesora Franciszka Kobryńczuka, który swoje wystąpienie zatytułował „Jego imperatorska mość *Bison bonasus* wśród naukowców i skrzatów”. Pan Profesor zaznajomił słuchaczy z badaniami z zakresu weterynarii, których przedmiotem był żubr, a swoją opowieść przeplatał wierszami własnego autorstwa.
- 5) W ramach działalności szkoleniowej SMŻ zorganizowało krótkie wizyty przyszłych hodowców żubrów z Czech, Hiszpanii, Węgier i Francji. Goście mieli możliwość wysłuchania ciekawych prezentacji na temat żubrów, konsultacji swoich planów ze specjalistami oraz odwiedzin w ośrodkach hodowli. Odbyły się także robocze wizyty zebranych w Stowarzyszeniu ekspertów w miejscach planowanych zagród (m.in. na Węgrzech i w Szwajcarii).
- 6) Stowarzyszenie dziękuje sponsorom, bez których pomocy wymieniona wyżej lista działań byłaby niemożliwa. Kolejny raz nieoceniona okazała się pomoc Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego, która umieściła na swoim serwerze stronę internetową EBAC. Po raz kolejny dotację przyznał Bank PeKaO S.A. na działania związane z edukacją. Pozyskaliśmy nowych sponsorów, którzy wspierają funkcjonowanie SMŻ. Swojego wsparcia udzieliło nam tajwańskie Forestry Bureau poprzez grant umożliwiający wyposażenie biura doradczego w niezbędny sprzęt komputerowy i oprogramowanie. W 2007 roku podpisana została umowa z Wildlife Conservation Society z USA, które postanowiło wesprzeć długofalowy projekt ochrony żubra począwszy od 2008 roku.

W planach mamy wystąpienie z wnioskiem o fundusze unijne z V osi priorytetowej Infrastruktura i Środowisko, co, przy Państwa pomocy, pozwoli na długoterminowe finansowanie różnych działań służących ochronie żubra. W 2008 roku pragniemy także rozwinąć działalność szkoleniową, a także edytorską, poprzez m.in. wydawanie periodyku dotyczącego gatunku. Będziemy również pozyskiwać nowych członków i sponsorów.

Wanda Olech-Piasecka
Prezes Zarządu